

NE KADAR DA ÇOK KUL HAKKI YİYORUZ

İnsan hayatı belli dinamikler üzerine kurulmuştur. Bu dinamiklerden birisi de hayatının belli sınırlar dâhilinde idame ettirilmesidir. Her ülkenin kendi sınırları olduğu gibi insanın da yaşamını sürdüreceği bir çerçeve söz konusudur. Bir insanın sınırı diğerinin başlangıcı demektir. Kul hakkını da bu kabilden düşünmek gerekir.

Günlük hayatımızda konuşmalarımızdan, jest ve mimiklerimize, yiyip içtiklerimizden işlerimize kadar geniş yelpazede kul hakkına girme ihtimali bulunmaktadır. Mezû konular her bir insanı diğer insanların sınırlarıyla muhatap kılmaktadır. Bu durum bizi hem dünya hem de ahirette sıkıntılı bir duruma sokabilmektedir.

Birebir ve çoklu grup konuşmalarında en fazla kullandığımız argümanlardan birisi üçüncü şahısların arkasından konuşmaktır. Konuşulan kişilerin genellikle iyi olmayan durumları sohbetlerimizin mevzusu durumundadır. Farklı ortamlarda, sohbetlerde, camilerde ve belki de ikili dini konuşmalarda başkasının arkasından konuşmanın onun hakkını yemek olduğunu dinler dururuz. Hatta birileri bizim arkamızdan konuştuğu zaman, konuşan kişiler sevdiğimiz insanlar bile olsa artık sevgimizin o andan itibaren eski seviyesinde kalmadığını yaşamaktayız. Mahallede veya iş yerlerinde özellikle bayanların iki lafin belini kırmak olarak tarif ettikleri dedikodu ortamları oluşturduklarını hepimiz bilmekteyiz. Belirtmek gerekirse erkeklerin de onlardan geri kalır bir yanlarının olmadığını ifade etmeliyiz. Peygamber (s.a.v.)'e dedikodunun ne olduğu sorulduğunda söylediklerini söylediği kişi duyduğunda hoşuna gitmiyorsa demiştir. “Ya Rasûlellâh! Söylediklerimiz o kişilerde varsa diye itirazda bulunmuşlar. Varsa dedikodu, yoksa iftira olur buyurmuşlardır” (Müslim, Birr, 70). Bu noktada, iki dudağımızın arasından çıkanların ne anlama geldiğini bilmek gerekmektedir.

Arkadaşlarımızın arkasından yapılan kaş, göz, el ve kol hareketleri de bu kabilden faaliyetlerdir. Birini anlatırken el kol ve jest ve mimiklerimiz yerine, onu incitecek bir ifadeden uzak bir şekilde tarif etmek kul hakkına girmeyecek bir tutumdur.

Bugün en fazla kul hakkının yaşandığı yerlerden birisi de kamuda çalışanların hayatlarını ilgilendirmektedir. Kullandığımız imkânlardan, mesaimize kadar her anımıza özellikle dikkat etmemiz gerekmektedir. Mesela, son yıllarda çokça başvurulan konulardan birisi rapor meselesidir. Kamuda çalışan bir kişi herhangi bir işini yapmak için normal iznini kullanmak yerine rapor alabilmektedir. İzne gittiğinde bir o kadar da rapor alarak iznini uzatmak isteyebilmektedir. Hiç düşündük mü, rapor ne için verilmektedir. Kanun koyucu, raporun bir hastalığa binaen olabileceğini ifade etmektedir. Bizler işlerimizi yapmak için rapor aldığımız zaman amacı dışında bir faaliyet icra etmiş olmaktadır. Dolayısıyla kul hakkına girmektediriz. Hem de ülkede yaşayan insanların hepsinin. Bu noktada rapor alma işinin yapılmaması gerekmektedir. Eğer çok zor durumda kalınmış ve amirler de izin vermiyorsa o zaman rapor alınabilir, ancak rapor aldığımız gün kadar maaşımızdan ayırarak karşılık beklemeksizin bir ihtiyaç sahibine vermeliyiz. Çünkü maaşımızın o kısmını hak etmedik. Onun için kamuda çalışmak çok risklidir. Girilen her bir kul hakkında karşımızda ülke nüfusunu bulacağımızı bilmeliyiz.

Zaman zaman kamuya ait araçların durduğu yerde çalıştığını veya amacı dışında özellikle şahsi işlerimizde kullandığımızı tespit etmekteyiz. Eğer kendi mallarımıza normalde yapmadığımız muameleleri devletin malıdır düşüncesiyle yapıyorsak işte o zaman bizler kul hakkı çerçevesine girmektediriz.

İnsan birlikte yaşamaya mahkûm bir varlıktır. Birlikte yaşarken yazının başında da ifade edildiği üzere sınırlarımızı iyi bilmek durumundayız. Buna müzik dinlerken, eğlenirken, kendimize ait herhangi bir eşyayı başkasının yerine koyarken, komşuların alt veya üstte birbirini rahatsız edip etmemesinde muhatap olabiliriz.

Yapılması gerekenler son derece basittir. Sınırlarımızı iyi bilmeliyiz. Başkalarını ne dilimizle ne de yaptıklarımızla rahatsız etmemeliyiz. Her insanın bir özgürlük sınırı vardır. O da, kardeşinin sınırına kadardır. Eğer kul hakkına girmiş isek gidip helallik dilemeliyiz. Helallik dilenebilecek bir ortam söz konusu değilse yaptığımızdan pişmanlık duymalı bir daha yapmamaya gayret etmeliyiz. Malumdur ki, kul hakkına giren kişi bizzat gidip helallik dilemelidir. Eğer helallik dilemeden ölmüşse ahirette o kişi hakkını bizden sevaplarımızı alarak yerine getirecektir. Hem dünyamızın hem de ahiretimizin güzel olması için kazandıklarımızın helal, konuştuklarımızın günaha girecek konumda olmaması gerekmektedir. Ne mutlu, diline, yiyip içtiğine ve yaptıklarına dikkat edenlere.